

Правові норми у сфері поводження з промисловими та побутовими відходами

Огляд ратифікованого законодавства у сфері
поводження з відходами

Доповідає: Аліна Самура

Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів і їх видалення

- Прийнята 22.03.1989 року
- Ратифікована Україною 01.07.1999 року

Загальні зобов'язання перед Україною

- забороняти транспортування чи видалення небезпечних чи інших відходів якщо тільки не буде отримано дозвіл чи згоду на проведення таких дій
- вимагати щоб такі відходи які є об'єктами транскордонного перевезення належним чином упакувались, маркувались і транспортувались відповідно до міжнародних норм і правил в області упаковки, маркування та транспортування;
- вимагати щоб небезпечні відходи супроводжувались документом про перевезення небезпечних відходів з бунту де починається транспортування і де закінчується видалення;

Категорія речовин які підлягають регулюванню

- У1 Медичні відходи, отримані в результаті лікарняного догляду за пацієнтами в лікарнях, поліклініках і клініках;
- У2 Відходи виробництва і переробки фармацевтичної продукції;
- У3 Непотрібні фармацевтичні товари, ліки і препарати;
- У4 Відходи виробництва, отримання і застосування біоцидів і фармацевтичних препаратів;
- У5 Відходи виробництва, отримання і застосування консервантів деревини;
- У6 Відходи виробництва, отримання і застосування органічних розчинників;
- У7 Відходи теплової обробки і матеріалів які містять ционіди;

У8 Непотрібні мінеральні масла які не придатні для першопочаткового запланованого застосування;

- У9 Відходи в вигляді сумішей і емульсій масел/води, вуглеводів/води;
  - У10 Непотрібні рідини і продукти які містять поліхлоровані бенефіли (ПХБ) і/чи поліхлоровані тетрафеніли (ПХТ), і/чи полібромовані бенефіли (ПББ);
- У11 Непотрібні смоляні відходи перегонки, дистеляції чи будь-якої піролітичної обробки;
- У12 Відходи виробництва, отримання і застосування чорнил, фарбників, пігментів, фарб, лаків;
  - У13 Відходи виробництва, отримання і застосування синтетичних смол, латексу, клеїв.
- У14 Непотрібні хімічні речовини, отримані в ході науково-дослідних робіт чи навчального процесу, природа котрих ще не виявлена, і котрі є новими, і чий вплив на людину чи навколишнє середовище ще не відомий;
- У15 Відходи вибухонебезпечного характеру;
- У16 Відходи виробництва, отримання і застосування фотохімікатів чи матеріалів для обробки фотоматеріалів;
  - У17 Відходи обробки металічних і пластмасових поверхностей;
  - У18 Залишки від операцій по видаленню промислових відходів;
  - У19 Карбоніли металів;
  - У20 Берилій, суміші берилію;
- У21 Сполуки шестивалентного хрому;
- У22 Сполуки міді

У23 Сполуки цинку;

- У24 Мишяк, сполуки мишяку;
- У25 Селен, сполуки селену;
- У26 Камдій, сполуки камдію;
- У27 Сурма, сполуки сурми;
- У28 Теллур, сполуки теллуру;
- У29 Ртуть, сполуки ртуті;
- У30 Талій, сполуки талію;
- У31 Свинець, сполуки свинцю;
- У32 Неорганічні сполуки фтору, за винятком фтористого кальцію;
- У33 Неорганічні цианіди;

- У34 Кислотні розчини чи розчини чи кислоти в твердому вигляді;
- У35 Основні сполуки чи тверді основи;
- У36 Асбест (порошок і волокна);
- У37 Органічні сполуки фосфору;
- У38 Органічні цианіди;
- У39 Феноли, фенольні сполуки;
- У40 Ефіри;
- У41 Галогенезовані органічні розчинники;
- У42 Органічні розчинники;
- У43 Будь-які матеріали типу поліхлорованого дибензофурана;
- У44 Будь-які матеріали типу поліхлорованого дибензопидиоксина;
- У45 Органогалогенні сполуки.

Перелік небезпечних властивостей

- Вибухові речовини
- - Вогнебезпечні рідини (лаки, політури, лаки)
- - Вогнебезпечні тверді речовини
- - Речовини чи відходи, яким властиво самозапалюватись
- - Речовини чи відходи які виділяють вогнебезпечні гази при взаємодії з водою, або можуть самозапалюватись при взаємодії з водою
- - Окислюючі речовини
- - Органічні пероксиди
- - Токсичні (ядовиті) відходи
- Інфікуючі речовини
- - Корозійні речовини
- - Виділення токсичних газів при контакті з повітрям чи водою.
- - Токсичні речовини які викликають затяжні чи хронічні захворювання
- - Екотоксичні речовини
- - Речовини здатні якимось чином після видалення утворювати інші небезпечні матеріали, які володіють однією з вищевказаних властивостей.

Міжнародне співробітництво

Через секретаріат Конференції сторін кожна держава подає звіт що містить:

- інформацію про будь-які транскордонні перевезення небезпечних та інших відходів в котрих вони приймали участь і інформацію про аварії які трапились під час транскордонного перевезення і видалення небезпечних і інших відходів а також про заходи які були застосовані для її ліквідації і наслідків;
- інформацію про майбутні шляхи ліквідації шкоди;
- інформація про заходи прийняті для розробки технологій які мають зменшувати чи ліквідувати продукування небезпечних і інших відходів.

Об'єднана конвенція про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами

Прийнята 05.09.1997 року

Ратифікована Україною від 20.04.2000 року

Цілі конвенції

1. Досягти та підтримувати високий рівень безпеки поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами у цілому світі шляхом зміцнення національних заходів та міжнародного співробітництва, включно, у належних випадках, з технічним співробітництвом у галузі безпеки;
2. Забезпечити, щоб на всіх стадіях поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами були наявні ефективні засоби захисту від потенційної небезпеки;
3. Запобігати аваріям з радіологічними наслідками та пом'якшувати їхні наслідки у тому випадку, якщо вони відбудуться на будь-якій стадії поводження з відпрацьованим паливом або радіоактивними відходами.

Загальні вимоги до поводження з відпрацьованим паливом

Кожна Сторона, що домовляється, вживає необхідних заходів, щоб:

1. Забезпечити, щоб утворення радіоактивних відходів, пов'язаних з поводженням з відпрацьованим паливом, підтримувалось на мінімальному практично досяжному рівні;
2. Передбачити ефективний захист окремих осіб, суспільства в цілому та навколишнього природного середовища;
3. Враховувати біологічні, хімічні та інші ризики, що можуть бути пов'язані з поводженням з відпрацьованим паливом;
4. Уникати вчинення дій, що мають обґрунтовано передбачувані негативні наслідки для прийдешніх поколінь, серйозніші за ті, що припускаються щодо нинішнього покоління;
5. Не покладати надмірного тягаря на прийдешні покоління.

Безпека поводження з радіоактивними відходами.

1. Забезпечити належну увагу питанням критичності та відводу залишкового тепла, що виникає під час поводження з радіоактивними відходами;
2. Забезпечити, щоб утворення радіоактивних відходів підтримувалось на якомога нижчому практично досяжному рівні;
3. Передбачити ефективний захист окремих осіб, суспільства в цілому та навколишнього природного середовища шляхом застосування на національному рівні відповідних методів захисту, затверджених регулюючим органом, в рамках свого національного законодавства, що належним чином враховує схвалені на міжнародному рівні критерії та норми;

4. Врахувати біологічні, хімічні та інші ризики, що можуть бути пов'язані з поводженням з радіоактивними відходами;
5. Уникати вчинення дій, що мають обгрунтовано передбачувані негативні наслідки для прийдешніх поколінь, серйозніші за ті, що припускаються щодо нинішнього покоління;
6. Не покладати надмірного тягаря на прийдешні покоління.

Транскордонне переміщення

Ніщо в цій Конвенції не обмежує і не зачіпає:

- здійснення суднами чи літальними апаратами всіх держав прав та свободи морського та річкового судноплавства та повітряної навігації, як це передбачається міжнародним правом;
- прав Сторони, що домовляється, до якої експортуються для переробки радіоактивні відходи, повернути чи забезпечити повернення державі походження радіоактивних відходів та інших продуктів переробки;
- права Сторони, що домовляється, експортувати своє відпрацьоване паливо для переробки;
- прав Сторони, що домовляється, до якої експортується для переробки відпрацьоване паливо, повернути чи забезпечити повернення державі походження радіоактивних відходів та інших продуктів, що утворилися в результаті операцій з переробки.

Протокол про відповідальність і компенсацію за шкоду, нанесену в результаті транскордонного перевезення небезпечних відходів і їх утилізація.

- Прийнятий 10 грудня 1999 року
- 22 жовтня 2009 року ратифікований ВР України

Відповідальність

Відповідальність не несеться якщо буде доведено що шкода:

- є результатом збройного конфлікту, воєнних дій, громадянської війни;
- є результатом явища природи, яке має непередбачений, неминучий характер;
- повністю є результатом навмисного протиправного діяння третьої сторони, включаючи сторону що зазнала шкоди.

У всіх інших випадках сторона яка нанесла шкоду іншій стороні чи сторонам несе відповідальність за заподіяну шкоду.

Будь-яке рішення суду яке має юридичну силу в державі де його видали, визнається в будь-якій державі-стороні за винятком:

- коли судові рішення отримане обманливим шляхом;
- коли відповідач не був повідомлений заздалегіть і не мав можливості для викладення своєї позиції;
- коли судові рішення не сумісне з винесенням раніше в іншій Договірній Стороні обґрунтованим рішенням стосовно позову за тією самою підставою та між тими самими сторонами.

Фінансові обмеження

Обмеження визначаються для:

а) повідомника, експортера або імпортера за будь-яку одну аварію в розмірі не менше:

- 1 млн одиниць обліку за вантажі вагою до 5 тонн включно;
- 2 млн одиниць обліку за вантажі вагою від 5 тонн до 25 тонн включно;
- 4 млн одиниць обліку за вантажі вагою від 25 тонн до 50 тонн включно;
- 6 млн одиниць обліку за вантажі вагою від 50 тонн до 1000 тонн включно;
- 10 млн одиниць обліку за вантажі вагою від 1000 тонн до 10 000 тонн включно;
- плюс додатково 1000 одиниць обліку за кожну зайву тонну, але не більше 30 млн одиниць обліку;

б) особи, що відповідає за видалення, за будь-яку одну аварію в розмірі не менше 2 млн одиниць обліку.

Дякую за увагу